

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
лінгвістики та соціальних
комунікацій Національного
авіаційного університету
від «16» вересня 2021р.,
протокол №7

ПОЛОЖЕННЯ
щодо протидії булінгу (цькуванню)
на факультеті лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
лінгвістики та соціальних
комунікацій Національного
авіаційного університету
«16» від вересня 2021 р.,
протокол №7

ПОЛОЖЕННЯ
щодо протидії булінгу (цькуванню)
на факультеті лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету

Загальні положення

1.1.Дане Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) на факультеті лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (далі – ФЛСК НАУ) та розроблено у відповідності до чинного законодавства України, зокрема, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» та відповідних нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України.

1.2.Мета протидії булінгу: психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів вищої освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

1.3.Серед основних завдань наступні:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників ФЛСК НАУ з поняттям булінгу, його видами та проявами;
- навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій;
- зняття деструктивних елементів у поведінці;
- творче вирішення конфліктних ситуацій;

- розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю;
- формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах студентів з навколишнім світом;
- підвищення рівня самосвідомості здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників ФЛСК НАУ, встановлення зв'язку із власним внутрішнім «Я» та один з одним;
- вміння вільно виражати почуття.

1. Форми та ознаки булінгу

2.1. Серед основних форм булінгу:

- фізичний булінг – умисні погтовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та інше;

- сексуальний булінг – підвид фізичного, означає дії сексуального характеру, важко розпізнається, жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це іншим особам, замикається у собі, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;

- психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви.

Психологічний булінг поділяється на:

- вербальний булінг – образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- кібербулінг – повітний спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

?? Характерними ознаками булінгу є:

- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2. Основні напрямки протидії булінгу

3.1. Булінг здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників ФЛСК НАУ з боку оточуючого соціального середовища сьогодні одна з найбільш поширених проблем освітніх організацій, яка істотно збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії і насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і психотичних проблем.

Профілактика булінгу передбачає роботу за наступними напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу з особливостями поширення масових негативних явищ серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над здобувачами вищої освіти, отримувачами освітніх послуг, співробітниками ФЛСК НАУ, та його видами (вивіщення матеріалів на засіданнях кафедри, кураторських годинах);

- просвітницька робота фахівців соціально-психологічної служби серед молоді щодо попередження насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційної роботи, міні-лекцій, круглих столів, бесід, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв, організації конкурсів, фестивалів, акцій, створення клубів із правових знань, організації на базі навчального закладу консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, соціального педагога, де можна провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;

- формування правосвідомості і правової поведінки здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників ФЛСК НАУ, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів вищої освіти,

– формування у викладачів навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників ФЛСК НАУ з метою формування умінь відокремлювати існуючу проблему;

– створення на факультеті умов недопущення булінгу та відповідного середовища для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;

– зміцнення захисних сил особистості та організму в протистоянні цькуванню як для умовно здорових студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;

– проведення бесід зі здобувачами вищої освіти з метою профілактики булінгу, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед підлітків.

3.2. Основними функціями щодо протидії булінгу є:

– діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих здобувачів вищої освіти, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

– корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки (у разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);

– реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання та соціального середовища;

– профілактика – своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя та ін.;

– психологічна просвіта – підвищення психологічної культури здобувачів

– Використовується потенціал освітніх компонентів, які вивчаються в університеті. Це, зокрема, дисципліни, які висвітлюють: здоров'я, здоровий спосіб життя та фізичну культуру; особистісний розвиток та планування кар'єри;

– дослідженню сім'ї.

3.3. Виховання здобувачів освіти здійснюють відповідно до принципів науковості, системності, наступності, природовідповідності та зв'язку з реальним життям.

3. Шляхи реагування на виявлені або встановлені факти булінгу

4.1. У разі здобувач вищої освіти, отримувач освітніх послуг, співробітник ФЛСК НАУ став свідком булінгу, то він має повідомити декана факультету, ректора університету незалежно від того, чи покаржилась йому жертва булінгу чи ні.

4.2. Після отримання звернення здобувача вищої освіти, отримувача освітніх послуг, співробітника ФЛСК НАУ, відповідна особа або орган інформує декана, ректора університету у письмовій формі про випадок булінгу.

4.3. Декан ФЛСК НАУ розглядає звернення та призначає комісію за фактом вчинення булінгу для з'ясування усіх обставин події.

4.4. До складу комісії можуть входити психологи, батьки потерпілого та «булера», заступник декана з виховної роботи та інші заінтересовані особи.

4.5. У разі виявлення комісією ознак булінгу, а не одноразового конфлікту, то декан ФЛСК НАУ зобов'язаний повідомити ректора, уповноважені підрозділи Національної поліції України та Службу у справах дітей.

4.6. У разі не встановлення факту булінгу, а потерпіла сторона не згодна з даним рішенням, то потерпілий може безпосередньо звернутись до ректора, підрозділів Національної поліції України.

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ